

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

SAIGON THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO TÈ SƯ, NGANG RẠP HÁT LANGSA
Tiệm cũ HOLBÉ, sáng tạo trong năm 1865

Tiệm này cổ cựu và to hơn hết các tiệm trong quận hạt
Cuộc dọn dẹp bào chế y như các tiệm thuốc to đương thời tại PARIS

BẤT NHỊ GIÁ

Thuốc men, và các món đồ khác bán trong tiệm đều là đồ nhứt hảo hạng.
Trừ đây tiệm, mà mỗi kỳ tàu đều có chở qua luôn luôn.
Đồ hóa-học, thuốc men để dùng bán trong tiệm thuốc, đồ dùng về kỹ nghệ, vẽ nghệ chụp hình, dược thảo, đồ bó gít, và đồ phụ tùng theo tiệm thuốc, kiền, chai, ly trong sở thiệt-nghiệm, máy châm-chít, âu-nhi-khoa, thí-học và cục-chuẩn-từc-chi-cơ-khí. Bán đủ các thứ đồ dùng trong nhà thương, nhà bệnh v. v.
Rương sắt bỏ thềm tàu, dùng trong nhà vườn, nhà ruộng, xe hơi v. v.
Đồ máy làm thuốc hoàn, thuốc tề. Thiệt nghiệm phân giải theo cách hóa-học để tiếm kiem vi trùng và phân giải bằng hóa, dọn đồ bó gít và thuốc từ độc, chuyên-môn. THUỐC HIỆU CHỦ NHÀ CỦA
ÔNG LƯƠNG Y HOLBÉ BẢO CHẾ MÀ TRỊ BỊNH HỨT Á-PHIÊN.
Đồ hương-vị về cuộc vệ sanh. Bán đủ các thứ đồ để chụp hình. Bán sỉ và bán lẻ.
TIỆM THUỐC : TẠI CHỢ-LỚN HIỆU LÀ PHÁP-Á DƯỢC PHÒNG NGANG NHÀ GIẦY XE LỬA.
Giấy thép nói tiệm SAIGON, 215. — Giấy thép nói tiệm CHỢ-LỚN, 336.
Mỗi lần mua, trước phải coi cái nhãn hiệu, đã nạp tại tòa cáo chứng y theo luật.
Mấy viết thơ mà xin sách được-tính-lợc-biên bằng chữ quốc-ngữ và chữ nho và sách riêng nói gia cả đồ chụp hình.

15e Année

N° 644

Le Jeu ti 14 Septembre 1916

ABONNEMENTS
EN INDOCHINE
Par an..... 5\$00
Six mois... 3.00
Par feuille. 0.10

GIA MUA
Mỗi năm... 5\$00
Sáu tháng... 3.00
Từ tờ..... 0.10

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM
CAUSERIES
SUR
L'AGRICULTURE
ET
LE COMMERCE

ABONNÉS
A traiter avec le
Gérant, le meil-
leur marché
possible.

GIA LỜI RAO
Tinh với Chủ,
rẻ hơn hết.

M. CANNAVAGGIO
DIRECTEUR
PROPRIÉTAIRE

M. LƯƠNG-KHẮC-NINH
CHÁNH CHỦ-BÚT
VÀ QUẢN-LÝ TỜ NHỰT TRÌNH

BUREAUX : TẠI ĐƯỜNG Espagne số 86 — SAIGON

SOMMAIRE

1 ^o Thơ của Chủ-bút.	9 ^o Di sử thuyết.
2 ^o Nghề buôn.	10 ^o Công văn lục.
3 ^o Trồng dâu, dề tằm, dệt tơ.	11 ^o Ngọng ngàm thi.
4 ^o Trồng mía vàng.	11 ^o bis Hội-đồng quản hạt.
5 ^o Kim-vân-Kiều giải nghĩa.	12 ^o Chuyện đời xưa.
6 ^o Giặc Âu-châu.	13 ^o Thầy chùa dữ.
7 ^o Thời nhơn tồn ích luận.	14 ^o Tình sử thích nôm
8 ^o Khuyến học hội.	15 ^o Du hí truyện (Tiếp theo).

LỜI RAO CÁN KIỀP

Những vị nào phụ diễn, và văn nhơn tài tử, có gởi bài đến; ân hành hoặc không ân hành, tùy theo trí xét của Chánh-chủ-bút, còn tờ giấy ấy không trả lại, và cầm không ai dặng gởi thơ phạt; có gởi cũng bỏ không thâu. Còn vị nào muốn mua, xin gởi mandat-poste tới và biên dịch danh bốn quán cho rõ. Còn ai muốn hỏi việc chi, xin hãy để con niêm theo trong thơ, mới có trả lời. Xin xem kỹ.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

BIJOUTERIE PARISIENNE

Nhà bán đồ nữ trang hiệu con Hồng Vàng

Ở ĐƯỜNG CATINAT MÓN BÀI 130-132 NGANG NHÀ IN L'UNION

(Xuất nhập bất cấm)

Tôi đã thường buôn bán đồ nữ trang cho các cô đơn bà Annam ở Saigon và Lục-tinh, nên chúng tôi mới biết ý các cô hay dùng món chi.

Nay tôi có đặt làm tại nhà hàng ở Paris những đồ nữ trang nhiều kiểu lạ và rất xinh tốt lắm cho các cô dùng, nay xin các cô đến nhà tôi mà xem chơi. Những là bông nhận hạt thủy xoàng, cả rá, giầy chiến đeo cổ, médailles và médaillons nhiều kiểu lạ và hạt thủy xoàng nước trắng lịch sự vô cùng của tôi làm riêng cho mấy cô. Nên tôi có lòng cho các cô hay rằng tôi cũng làm ra đồ nữ trang nhiều kiểu rất tốt lạ cho các cô đơn bà Annam.

Vậy tôi trông cậy cho các cô đến viếng tiệm tôi một lần thì tôi sẽ tiếp rước các cô từ tở.

I. GUINTOLI.

TIỆM CÔNG-NGHỆ FRANÇOIS NAM THỢ SỬA MÁY

126-128, Rue Pellerin, 126-128
SAIGON

Ông B. Bazerque cựu sếp coi máy
BÁT VẬT TRẠI KỸ-NGHỆ

Đồ máy móc, súng ống, ống khóa đủ thứ, làm đồ cho khắp cả Lục-châu.

Xe máy hơi lớn, xe hơi hai bánh, xe máy đạp, ống lấy nước chữa lửa đủ thứ, máy lấy nước.

Sửa tủ sắt, xe kéo bằng sắt và bằng cây — Đồ phụ tùng — Máy làm đồ nguội, lò rèn, dút sắt và đồng thau v.v.

Làm đồ cho Lục-châu y theo họa đồ và kiểu vở.

Hiệp-Thành Hiệu

52, Rue Viénot (Chợ mới) Saigon

Kính tỏ cùng chư-vị quý khách Lục-châu đặng rõ, tại tiệm tôi có bán đủ thứ đồ khí dụng, đinh, dây-kềm, cưa, khoan, đục, dũa, các thứ đồ sắt vụn vụn. Cũng có bán đồ gia dịch như: đĩa, muỗng, nĩa và casserole; đủ thứ bằng sành và trắng sành (articles émailés) đồ pha-ly, đồ thủy-tinh, savon đủ thứ, có bán gạo, nước mắm, thang, cũng có bán thơ, tuồng, truyện, sách và giấy, viết, mực, cho học-trò dùng.

Troại Lục-châu ai muốn hỏi thăm giá cả và cách bán gởi đến xừ làm sao, tôi sẵn lòng trả lời lập tức chẳng sai. Xin chư-tôn quan-cổ, trước đến viếng tiệm tôi một khi, tôi sẵn lòng tiếp rước quới khách, sau nữa giúp bạn đồng-bang làm cho nên việc.

Chủ tiệm,
LÊ-KỶ-NGỘ, cần khẳ,

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

E. VUATTOUX

Nhà người ta hay tin cậy. Sáng tạo từ năm 1874

SÚNG SÀNG BÀN VÀ SÚNG BÀN BIA XE MÁY HIỆU H. P. F.

của hãng súng Gaucher và H. P. F. Dao cạo máy hiệu O. V. B.

ở TẠI THÀNH S. Etienne.

SÚNG Carabines SÚNG Winchester,
súng Pistolet.

DAO AN BÀN

Đồ để dựng thuôchút

Đồ phụ tùng theo cuộc súng bắn
Thuộc súng của hãng

GIÀY ĐÈ ĐI SÀNG

SOCIÉTÉ FRANÇAISE GEVELOT-GAUPILLAT

KIỀM ĐEO MẮT. — TRANG VẬT. — ĐỒ NỮ TRANG. — ĐỒNG
HỒ. — ĐỒ BẰNG BẠC. — ĐỒ TUÊ KIỂU CỬA
LANGSA VÀ NHỰT-BỒN

CHIỀU ĐỦ THỨ

ĐỒ CỤ TÚC VÀ CHẾ SỬA ĐỒ CÁCH THEO Ý MUỐN

Về cuộc yên lạt, đồ bắt kê và xe ngựa

Đồ bắt kê và yên ngựa đủ kiểu

Vật dụng về tàu ngựa

Bền xe

Ông BRUN, 110, Boulevard Charner, SAIGON

Vỏ xe kéo và xe máy hiệu Soly

ĐỒNG MÓNG

Xe Mylords và xe Victorias

Xe hai bánh kiểu Hồng-Mao, xe Dog Oarts

Cây Noyer — Frêne — Acacia

XE MUI BỒN BÁNH HIỆU VICTORIAS đồng khéo và chắc, có đèn xe.

XE HIỆU MYLORDS đồng khéo và chắc, có đèn xe.

XE HAI BÁNH, đồng khéo và chắc, có đèn xe, 4 chỗ ngồi, đồng bằng cây thượng hạng là cây Noyer hoặc cây Frêne, bánh bằng cây Acacia, nhíp cong hiệu Excelsior.

ĐÈN XE, từ 12\$ đến 86\$. — BÁNH CAO-SU, SƠN VA ĐỒ PHỤ TÙNG theo xe đủ kiểu, MUI, v. v.

ĐỒ BẮT KÊ, xe song mã, bằng da thượng hạng, có thứ cũng bằng da sơn một mặt — sơn hai mặt — hoặc có lót đồng, nút khoen rất đẹp — tuê kiểu.

ĐỒ BẮT KÊ, xe một ngựa — giá chiết bán. — ĐỒ BẮT KÊ da vàng đồng giá như trên.

YÊN, thượng hạng trọn bộ 30\$. Đồ lưa 42\$, tuê kiểu 70\$, yên ngựa đua 81\$.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

TIỆM THUỐC CHÁNH

Ông G. RENOUX, quan báo chế hạng nhất ở đường Catinat và đường Bonnard trước mặt rạp hát tây, SAIGON

RƯỢU THUỐC TRỊ BỆNH THIÊN THỜI Elixir Anticholérique RENOUX

Đã nhiều năm rồi thiết là hiệu nghiệm

CÁCH-DÙNG

Một là phải dự phòng trước:

Trong cơn có thời khí, muốn tránh khỏi bệnh dịch thì phải uống trước khi ăn cơm, một muống cà-phê Rượu Anticholérique, sớm mai và chiều cũng vậy.

Hay là: Khi chữa bệnh:

Khi bị thiên thời rồi (ầu tả nhiều lắm cùng là một mỗi hết sức) người bệnh phải uống một muống cà-phê Elixir Anticholérique, cứ một chận 10 phút đồng hồ thì uống một muống hay là cách 5 phút cũng đặng.

Lại nữa, phải thoa rượu chổi cho nhiều cả mình người bệnh. Rồi thì uống cà-phê hay là trà tào nóng, phải pha rượu Rhum, rượu mạnh, hay là rượu Annam cũng đặng.

Thuốc rượu Elixir Anticholérique là mạnh chữa bệnh thiên thời lắm, lại làm cho người bệnh mau mạnh.

Mỗi người nên mua một vài chai mà dự phòng đặng khi nào có bệnh thời khí mà trị.

Giá mỗi ve 0 \$ 50

Có mua thuốc này phải coi cho kỹ cái tên **RENOUX**, và hiệu con rỗng có cấu chứng kéo lăm sự giả mạo.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

E. FOURTOU

Đường Amiral-Dupré số 33 đến 39,
SAIGON

Bán rượu chất đồ, trắng hiệu **Médoc**, hiệu **Bordeaux**, hiệu **Bergerac**, hiệu **Fronsadais**, hiệu **St Emillon**, hiệu **Beaujais** và hiệu **Bourgogne**.

Có phân giải rõ ràng chứng cứ rằng không có pha rượu mạnh, ai muốn tranh bán không ổi, vì rượu tốt mà giá lại rẻ.

BỒN HIỆU SAI TRÈ ĐEM ĐẾN NHÀ

Bồn hiệu có làm tờ giao kèo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ **Médoc**, và bảy chủ vườn có danh ở xứ **Bordelais**. Kina Pelato **Goudron Robert**, khai vị tầu có danh và hiệp theo phép vệ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu bột cốt Sam-banh, rượu chất, thượng mỹ tầu hiệu **Bordeaux**, hiệu **Bourgogne** và rượu ăn bán rất nhẹ nhàn.

TRONG LỤC CHÂU AI MUỐ MUA SẼ GỬI ĐẾN
CHỦ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỞ PHÍ

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số
106 ngang gare xe lửa nhỏ
Saigon-Govap, tại chợ mới
Saigon.

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất câu vật chi thì tôi mua giùm, niêm phong kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở mây ông.

HUYNH HUÊ-KY.

NHÀ CỬ MICHEL.

L. CAFFORT kê nghiệp

Đường Catinat môn bài số 32, 34, 36, 38, Saigon

SÙNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN ĐỨ THỨ. Đồ phụ tùng sẵn bán.

Xe máy đạp hiệu « **ALCYON** » và hiệu « **SPHINX** » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu xe này ở Nam-kỳ). Đồ phụ tùng xe máy đạp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thọc, vân vân).

ĐỒ NỮ TRANG, đồ trang lệ và đồ bằng bạc, đồng hồ, đủ thứ, đồng hồ trái quít hiệu « **LIP** ».

Chuyên đeo cổ, mê-lai, mê-dai-dông cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giầy làm chứng 18 Carat.

GIÁ RẺ LẮM, 1T TIỆM BÌ KIP 1

SẼ GỬI VÀO LỤC-CHÂU CÁCH MAU LẠ.

PATE PECTORALE THOMAS

Thuốc này mùi thơm như mủ cây, tánh hay khử độc, lại hóa đàm, dễ trị bệnh sởi mũi nhức đầu, ho, đau-bọng, khan tiếng siêng, vãn vãn.

Thứ thuốc này mùi ngon ngọt luyện bằng nhiều vị rất hay cho bệnh sởi mũi, nhức đầu, cùng các bệnh ho, đau cho bệnh nặng thế nào cũng phải hết.

Mỗi ngày uống chừng bảy tám miếng.

Giá mỗi hộp là : 0 \$ 50

Tại tiệm ông RENOUX là bào chế y khoa tân sĩ và nhứt hạng bào chế y sanh đường Catinat và Bonnard trước rạp hát tây có trữ thuốc này.

THUỐC HOÀN
**SANTAL SALOLE
THOMAS**

Thuốc này chế ra dùng trong các thuốc-dạ mà thôi; trị bệnh lậu, đau bọng đái, đau bụng thiệt là thần hiệu, lại làm cho đường tiêu-tiến, đại-tiến được thông. Người Langsa ở lâu ngày nơi xứ phong-thổ nóng và người Bồn-quốc nên dùng thuốc này.

Mỗi ve giá : 1 \$ 50

Có một mình nhà Đại-dược-phòng RENOUX, ngang nhà hát-tây Saigon trữ bán mà thôi.

THO' CỦA CHỦ BÚT NINH KINH GỎI CHO
CHU' VỊ KHÁN QUAN

Nay tôi làm tờ Nông-cổ này lại, chú ý giúp người Bồn-quốc ta cho rõ việc thời thế, đừng tránh sai tiếm phải, gần tốt xa hèn; chớ không phải muốn lập danh cầu lợi chi; vì tuổi cũng lớn, danh cũng có chút dính rồi. Xin bạn tri tâm, giùm nhau dư lực, hoặc mua một năm xem chơi, giá năm ngàn bạc, hay là giúp lời, với bạn biết mình, mua thêm đôi ba người, ấy là ơn. Chớ cầu cho có số bạc đủ phí tổn công người và tiền giấy mực, thì làm đặng hoài, cho bạn hữu xem trước vui, sau hữu ích.

Như có mua xin viết tên và chỗ ở cho rõ, lấy mandat-poste gửi đến đường d'Espagne số 86, tên Lương-khắc-Ninh, chủ Nông-cổ-mín-đàm, tại Saigon thì không sai.

Bạn đồng bang,

Cả thầy người giàu với chức sang,
Xin hay thương giùm công vạch ngõ,
Khuyến đừng quên giúp sức đăm đàng;

Nơi trần tục,

Lắm ngang tàng;
Hề quyết lòng điều dắc,
Người phải đặng khôn ngoan.

Chủ bút NINH đồn kính

NGHỀ BUÔN

Trong các bài trước, tôi khuyên giải cho các vị thiều niên, đừng hưởng của dư âm cha mẹ để lại, ra sức học nghề buôn, hay hơn là đi chơi bởi du hí, uống công, tồn của vô ích. Ấy là muốn

cho người Bồn-quốc nên danh, đừng mau theo văn minh đang thời này đây. Vậy xin chư vị quý quan trường lão trong lục-châu, hãy làm ơn chung, nói giùm dạy thêm các con em cháu chắt của

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

minh, hay là của người lời xóm, những ý sơ lược của tôi đã tỏ ra đó, và có lời chi cao xa dễ nghe dễ hiểu hơn, thì làm tiếng giảng dần cho kẻ dưới hiểu mau, đừng dục lòng các con cháu ấy lập thân. Chẳng phải lập thân danh riêng mỗi người mà thôi, mà lại giúp giùm cho người đồng bang đẹp mày nở mặt thêm; thì là có đức nào mà quý hơn nữa. Ta e là e lời nói của ta, luận có chỗ sót tiếng, mà các vị thiều niên chề, không muốn xem, chẳng ưa nghe, bởi vậy cho nên, xin chư vị Trưởng giả thêm giùm lời phải, chẳng giúp ta một mình mà tiếc công; ấy là giúp cả bạn Bốn-quốc đó, xin hãy thương chung, đừng không tiếc sức nhọc, mà giúp bạn một xứ cho nên danh, quý lắm, quý lắm.

Các vị thiều niên ôi! Khuyến hãy xem cho kỹ lời ta tỏ riêng đây cho các em nghe, và hãy xét cho mình bạch, lựa chỗ phải làm theo, chỗ sai bỏ qua, cũng không nhọc sức, mệt lòng, của các em là bao nhiêu. Hãy xem, hãy xét, hãy tính, hãy làm phải, bỏ sai, hãy thương mình trước, hãy ra sức nhọc, hãy kim thể mà bảo bọc người một nước với mình,

cho nên danh giới sáng, thanh lịch quý lắm, quý lắm đó các em ôi!

Ta nhắc đạo làm con người cho các vị thiều niên nghe:

Phàm sanh làm con người đừng làm người trai, là một đấng đại có phước, bực trai ở trong trời, hơn hết muôn ngàn vật khác. Hễ đừng làm người trai tuy nghèo cũng tốt rồi, huông chi là sanh thêm vào nhà giàu, sang, quyền, thể nữa, thì là sự quý báu biết là bao nhiêu. Chẳng những là khỏi lo thiều thôn, không sợ đói lạnh mà thôi, mà lại muốn chi đừng này, muốn ăn ngon, có đồ ngon, muốn mặc tốt, có đồ tốt, muốn đi chơi bộ có xe ngựa, xe hơi; muốn đi thủy có thuyền hầu, tàu hỏa; muốn kêu la sai khiến có tớ trai, tớ gái; nào có thiều chi dàu, cuộc ăn ở đời, sanh làm người như người ta, mà mình đừng phước như vậy, quý báu biết là bao nhiêu; chư vị thiều niên nhớ không? Có nghĩ đến như vậy không? Có lý có, chớ nào không.

Nếu mà rõ biết mình đừng phước, may sanh hơn nhiều người khác, thì trong trí có nghĩ, có xét, có suy tính bàn

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

luận với mình đừng kím cách thể chi, mà đừng hưởng phước cho lâu dài, cho bền bỉ không? Trong trí có lo sợ không? Rồi một khi, mà trở ra vô phước nghèo khổ thật danh với đời, có sợ hổ thẹn với người biết mình sai không? Nếu mà có xét, có nghĩ như vậy, thiết là người hiền ngộ kim thời (đời này) có suy nghĩ như vậy, thì ắt là tận bộ chỗ văn minh mau

lắm. Chớ như ta, xem xét cũng nhiều ngày, kím tìm cũng đã lâu, mà thầy sô biết lo ấy chừng năm mười vị trong xứ; còn mà không lo sợ đã gần hết xứ. Bởi có ấy cho nên cuộc bán buôn, làm phải chẳng ai làm, việc du hí xa ba đều mê lắm, tệ tại đó đó, các em ôi!

(Sau tiếp)

Chủ-bút.

Trồng dàu, đẻ tâm, dẹt tơ

Bài diễn-thuyết của quan Canh-nông-bác học Bùi-quang-Chiêu nơi Đông-dương-bác-vật-hội.

(Tiếp theo)

Ngoại trừ cuộc nuôi-dưỡng và cách vệ-sanh, người nuôi tâm Annam chuyên nghề tâm-tơ, còn phải học thêm nhiều. Cho đến chúng ta đây còn phải tìm-tàng cho thông-thạo cách nuôi tâm trong xứ Đông-dương, ngoại trừ sách vở langsa nói về sự tâm-tơ, thì chúng ta chưa biết con tâm sanh-sống làm sao, lớn lên thế nào, biết làm sao ít tổn công tổn của mà sanh lợi nhiều — Chúng ta chẳng nên vội khuyến-kích người — Quan Bác-vật Ru (Roux) có nói rằng: trong các thuộc-địa, chưa rành canh-nông mà đã bày trồng cây mới, về cách-thức riêng. Lời ấy rất hiệp ý Thuộc-địa canh-nông-hội bên Langsa.

Nay Đông-dương ta mới vừa

bày ra tìm kiếm cho biết cách nuôi-dưỡng tâm và mới khởi công mà tìm cho rõ gốc-gác mấy chứng bệnh của con tâm. Đương kim, ngoài Bắc có chế cách-thức mới đẻ tâm cho sanh-sống nhiều và kéo nhiều-tơ, nhưng mà cuộc chưa được thành-tựu. Vậy thì, nghề tâm-tơ ta hãy còn bơ-thờ lắm.

Bây giờ ta muốn dạy người Annam cách-thức trồng dàu đẻ tâm, thì ta chỉ nương theo sách langsa. Mà trong cõi Đông-dương ta, nghề này còn sơ-siêng quá; lại chưa có trường dạy tìm-kiếm và làm cho tinh-nghệ. Hiện bây-giờ bên Pháp-quốc và bên Nhật-quốc đã có trường ấy.

Việc trồng dàu nuôi tâm thì vậy đó, còn cuộc cửi-dệt khác hơn.

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

Ta sẵn có tơ tốt nếu ta chế cách dệt lại thì hàng-lụa của ta sẽ quý được.

Kìa, khách buôn hàng-tơ thợ-nghề hằng trách ta : « Chỉ tơ của Annam tốt và chắc-chắn mà bị kỹ-nghệ chưa thông nên bán rẻ. Nếu sửa cách dệt-cửi lại theo thời thì tơ này giá bán bằng ba mới đáng. » Lời này, tôi đã nghe tận tai lúc tôi còn ở tại thành Ly-ông. Lại ông Đa-dờ-rô (Dadre) là người thiết-lập hãng tơ ở Nam-định có nói : « Kén ở Đông-dương tốt như kén ở Quấn-dông vậy, cũng nặng vậy, tơ lại giống nhau. Khác nhau là tại kén ở Quấn-dông trắng, còn kén ở Annam vàng. Chẳng cần phải cải-lương, người Annam có thể làm cho tơ vàng

bên Đông-dương tốt như tơ trắng của Quấn-dông ; miễn là dùng máy kéo chỉ Âu-châu thì dệt. »

Lời ấy là lời chánh-lý ; chẳng nói nhiều mà ai ai đều hiểu được. Song ý riêng của tôi là tôi muốn cho rõ thêm nên tôi dùng-diệp còn ở thành Ly-ông, tôi tìm-kiểm cho biết chắc tại sao tơ của người tốt, tơ của ta xấu. Tôi viếng mấy hãng dệt-tơ ở thành ấy rồi, tôi mới dám đoán chắc rằng kén của ta tốt. Vẫn biết kén của ta tốt và chắc-chắn, thì bây-giờ ta nên phải canh-cải không-cửi của ta theo khí-cụ của Langsa. Mà cũng phải tùy theo thời-thế, thử trước rồi mới dùng.

(Còn nữa)

BÙI-QUANG-CHIÊU.

TRỒNG MÍA VÀNG

(Tiếp theo)

Ta đã biết chắc rằng muốn cho mía sanh nhiều cây tốt, thì phải trồng-lĩa cho kỹ-cang. Lại cũng phải trồng cho thưa hàng (hàng phải cách nhau từ 1 thước 20 cho tới 1 thước 60 Langsa) ; dựng cho ; một lá lá khỏi chen nhau, tàng không rậm-rộp để cho cây hưởng không-khí và yển-sáng mặt nhật ; hai là rộng đường cho rẽ nhỏ để đám. Chừng mía già, phải có luồng gió nóng bay trên ngọn mía. Rồi đây ta sẽ nói lần-lần mấy cách nói đó.

1° Muốn huê lợi nhiều, thì phải làm cho mấy mục nảy ra trên mấy

khúc giống nở ra cho mau, cho kiếp thời, hề cội-cái vừa hư, chồi-non phải cứng-các. Mà còn phải giữ cho lá khoăn-khoát, cho có không-khí và yển-sáng vô ra thông-thả, ngọn mía để giống phải lựa trong mấy cây mía thiệt già.

Trước khi trồng, phải đem mấy khúc mía-giống ngâm nước 24 giờ, cho mau chắm-rẽ. Nhờ có rẽ ấy mấy mắt mía mới nảy ra, sanh tược và mọc lên được.

Hề vớt mấy khúc giống lên thì đem giâm nơi đất tốt, trước đã có vô phân được chừng 15 phân tây. Đoạn khỏa đất phân lên khuất

mặt mía chừng một vài phân tây, rồi tưới nước ; chẳng nên tưới nhiều mà giống phải thối phải hư.

Qua 15 ngày nhỏ lên, lựa cây tốt đem trồng nơi khác. Thường thường cây mà dời đi, chạm lên, lá hay héo dường như cây muốn chết. Nhưng vô-hại, bởi trong mấy mắt mía có trữ vật-thực (ta đã nói trên đây) ; mía nhờ đó mà sống được, rồi mấy cây con bắt-bén lớn lên. Mỗi một cây-cái thường trở ra năm cây-con hoặc tám cây. Ta thường trồng hai khúc mía-giống vô một đám, mỗi khúc có ba mắt. Mỗi một đám mà được

chừng bốn mắt đậu, đến mùa ta cũng được ít nữa là 28 cây mía già, mỗi cây đều có đường tốt.

Lúc đương lớn, sao sao mía cũng đâm cộng nhỏ song đường cũng tốt luôn. Có điều này nên ghi là mía ta tại Nam-kỳ mau già, mười hai tháng thì đủ.

Muốn cho rõ cách trồng này lợi thì hãy coi cách cấy lúa của Annam. Mía cũng như lúa, cũng có nhánh cái nhánh con vậy.

(Sau sẽ nói theo).

L. CAZEAU

Túy-Kiều diễn nghĩa

*Nao-nao dòng nước uốn quanh,
Nhịp cầu nho-nhỏ cuối gành (1)
bức ngang.*

*Sê-sê (2) năm dật bên đường,
Dầu-dầu ngọn cỏ nửa vàng nửa
xanh.*

*Rặng : (3) Sao trong tiết Thanh-
minh.*

*« Mả đây hương khói vắng tanh
thê mà? »*

Vương-Quan mới dẫn gần xa:

*« Đạm-Tiên nàng ấy xưa là cá
nhì.*

« Nổi danh tài sắc một thì,

*« Xôn xao ngoài cửa thiêu gì yên
anh.*

*« Kiếp hồng-nhan có mong-
manh (3 bis),*

*« Nửa chừng xuân thoát gày
nhành thiên-hương (4).*

*Dòng nước uốn quanh-quanh quẹo-
quẹo. Cuối gành có cầu nho-
nhỏ bức ngang qua.*

*Dưa đường đi, thấy gò mả, đất
chài bãi, ngọn cỏ nửa héo vàng,
nửa tươi xanh, ngó dầu-dầu.*

*Kiều hỏi : « Ngày nay là Thanh-
minh, sao đây hương khói vắng
tanh vậy? »*

*(Chữ thê Bắc-kỳ đồng nghĩa với
chữ vậy Nam-kỳ).*

*Vương-Quan mới dẫn tích xưa
rằng : « Đạm-Tiên, xưa là gái
chuyên nghề đờn hát. »*

*Tài và sắc nổi danh dạng một lúc.
Thiếu gì én anh tới lui xôn xao
ngoài cửa.*

*Đời kẻ hồng nhan vắng-vỏi. Đang
lúc xuân xanh, thịnh linh người
đẹp để ấy thác.*

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

« Có người khách ở viễn phương,
 « Xa nghe cũng nước tiếng nàng
 tìm chơi.
 « Thuyền-tình vừa ghé tới nơi,
 « Thì đã trăm gậy (5) bình rơi
 bao giờ!

Một người khách ở phương xa
 nghe tiếng nàng, tìm tới chơi.
 Người ấy đến nơi, thì nàng đã
 qua đời rồi.

DỊCH XUÔI

Và đi và nhắm dòng nước uốn cong-cong, quèo-quèo. Ra tới vàm, thấy cái cầu nho-nhỏ bắc ngang qua khe. Qua khỏi cầu, chị em chợt thấy một nấm mồ đã lâu ngày không ai vun đắp, gió thổi cát bay, mưa sa dùi đất chài-bãi ra đó. Trên mã cỏ mọc lang, nửa xanh-xanh, nửa vàng-vàng úa-úa.

Kiều động lòng hỏi hai em: « Ừ! Sao nay là tiết Thanh-minh mà không ai tảo mộ này, hương-khói vắng-tanh như vậy? »

Vương-Quan mới dẫn tích. Rằng: Đây là mã Đạm-Tiên. Nàng xưa là một tay ca-nhi tài-sắc có danh-tiếng. Bực văn-vệ, tay anh-hùng giảnh nhau đều chơi cựa nàng.

Nhưng kiếp hồng-nhan sao có mộng-mãnh quá! Lúc xuân đương vừa thì, anh-én xôn-xao, nàng vội ly-trần.

Có khách v ề-phương nghe tiếng nàng tìm đến chơi. Té ra vừa đến nơi, nàng măng phần đã bao giờ rồi.

DIỄN TÍCH

(1) Cuối gành. — Ta kêu mé biển là gành, bãi; chỗ đất xuống kêu là gành, nơi lồi ra là bãi. Mà gành đây ông Nguyễn-Du cho là mé sông mà xuống xuống; còn cuối gành là vàm.

(2) Sè-sè chớ không phải là sè-sè. Sè-sè là lồi ra, chài-bãi ra. Đây chỉ mã Đạm-Tiên không ai đắp, lâu ngày chài-bãi ra.

(3) Rằng. — Chỗ này Túy-Kiều nói. — Chớ chi đặt như vậy rõ hơn: *Kiều rằng: Sao tiết Thanh-minh.*

(3 bis) Mong manh. — mong manh, yếu ớt, hay bề, hay nạt.

(4) Thiên-hương là mùi thơm của trời.

Gậy nhành thiên-hương. — Đạm-Tiên qua đời.

Lý-thi: « Tam ngoại xuân tiến bạc mạng hoa, tô liêm bán quyền thiên-hương tón ».

Nghĩa: Đương tháng ba, nửa chừng xuân, bông phải mạng vãn, cái mùi-hương của trời tàn-lạc ».

(5) Trăm gậy bình rơi: Cũng nói về Đạm-Tiên qua đời

Bạch-thi: « Bình trăm trăm chvět thị hà như, tở thiếp kim triệu giữ quân biệt ».

Nghĩa: « Bình rơi trăm gậy thâm biệt bao! Cũng như thiếp chàng từ đây cách biệt ».

Lại có câu: « Nhất phiên tình-chu dĩ đào ngọn, bình trăm hoa chvět dĩ da thi ».

Nghĩa: « Một lần thuyền-tình vừa ghé bên, bình rơi hoa gậy đã bao giờ ».

Bởi tích sau này, có người nói rằng phải để: Hoa gậy bình rơi mới trung.

(Sau sẽ tiếp theo)

Gocong, Trương-minh-Biện.

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

GIẶC ÂU-CHÂU

Đức-quốc muốn cầm quyền-cả trong Hoàng-cầu nên mới đẩy-binh-đao làm cho binh-địa nổi phong-ba, khi không mà ra cuộc chiến-dấu rất dữ-tợn. Hễ đâu nào có thể làm cho Đức thắng, Đức làm ngay. Mà chuyện thắng bại, ai chắc trước được? Mới đặng 2 tháng 11 ngày, (là đến ngày 13 tháng 9 năm 1916) đánh trận Lamạt (la Marne) binh Đức đã đại-bại.

Thường trong cuộc hòa-hoan, lửa cháy chừng vài giờ, đồ hư hao ta phải dọn-dẹp đến đôi ba tháng mới xong. Tinh-thế trận giặc này dường trọng. Từ tháng 10 năm 1914 đến giờ, binh Đức binh Đồng-minh còn bán đàng, sau nỗ-lực làm ra khí-cụ nhiều, bồi-bổ các nơi binh Đức xâm-lấn.

Đến nay, chiến-tranh hơn 24 tháng dư, ta mới biết chắc rằng Hoàng-cầu chẳng còn lo đến sự bình-tang-bạo của Đức tặc xâm-lấn bờ cõi và làm cho bại-hoại đường văn-minh tấn-bộ.

Binh Đức có chiếm-cử của ta vài cuộc-đất, đương hồi-thành đắp-lụy, ý tưởng đoạt được luôn mà làm thuộc-địa. Lại Hoàng-tể Ghi-dôm (Guillaume) và Đồng-cung nước Đức chỉ quyết thành-công mau, kéo rốc binh qua công thành Vết-don (Verdon), làm cho muốn vàng sanh-linh hóa ra tro-bụi. Chẳng phải vậy mà thôi, binh

Đức lại còn lãng-phí thuốc-đạn nữa. Trong 4 tháng mà bán qua dòng-quân Pháp 9 triệu trái-phá to, hao hết 5 ngàn triệu quan tiền tây. Vậy mà chúng nó chẳng biết thương người tiết của, khu-khu khởi động binh-đao cho hao dân tổn của. Lại còn tạo-chế binh-khí độc-ác, quyết tru-diệt Langsa, song nhọc-công mà vô-ích.

Xét kỹ thì Đức-binh chẳng phải anh-hùng hào-khiet chi: Trận Vết-don (Verdon), đánh 5 tháng trời, mới đoạt được đầu 7, 8 ngàn thước đất Mết-sông Xom (Somme), binh Anh đánh có 2 ngày mà cũng đoạt được bảy-nhiều đất vậy. Còn binh Nga từ ngày binh-khí đủ, lương-thảo nhiều đến giờ thì đã xua binh Đức chạy nhào. Vạn-hạ của Đức tới kỳ. Lương nay gần hết; rất dễ cho Đồng-minh binh tru-giệt. Chớ chi Đức-quốc biết thời-vụ thì đã đầu-hàng rồi, chẳng để kinh-dịch dần-dần nhiều ngày; vì sợ mắng giặc không đủ sức mà bồi thường số tiền cho Pháp, Anh, Nga, Ý, Bắc-loy-thời và Tắt. Mỗi một ngày binh Anh xài 150 triệu quan, tính ra mỗi tháng 4 ngàn 500 triệu quan. Cộng với số-tồn mấy cuộc đất Đức đã chiếm mà làm hư-hại, tiền thương mạng binh tử-trận và tiền để dưỡng binh lính bị thương-tích, thì khó mà đếm cho trọn.

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

Bây giờ Đức-quốc binh quả tướng suy biết rồi, tránh sao cho khỏi đại-họa ấy. Lại bên Đức nhiều nơi có giặc chòm, giặc khóm, chẳng biết thấy diêm bất-lợi hay là tại dói rách mà dạy lên

phá xóm, phá làng. Rốt lại, dân Đức làm sao cũng không khỏi bồi-thường sở tồn cho Đồng-minh! Chừng ấy Đức-quốc sẽ bị tang-tàn.

Thời nhơn tồn ích luận

Cung thỉnh chư vị đại nhơn : Quan-lớn, quan vừa, quan nhỏ Annam, tổng xã làng và lão mạo chư nhơn, hãy xét các lời ta xin, ra sức giúp dạy kẻ hèn mọn ít học, ít trí vô phước làm người dân, ở dưới thiên hạ ; lại thêm không thông việc ở đời, ít rõ chỗ trọng hay là khinh, nhờ đâu làm đó, dụng đâu va đó, không kiên sự, không lo tính, không xét hơn hay là thua ; mỗi mỗi đều hèn thân phận, mang tội lệ, ở tù rất nhiều lắm ; trong bọn đó, cũng có bởi tánh xấu mà mang tai, cũng có bởi khờ, không thông việc đời mà bị hại, vì nghe lời chúng bạn, nống rượu vui chơi, sanh đều quấy sái ; lần đầu lầm lỗi, rồi vào chỗ tù tội, lại không thấy đều chi cho quá khổ, quá hại, cho nên đến lúc mắng bạng rồi, làm quen việc tội, không cực nhọc chi cho lắm ; bởi vì không thông, ít sợ ta ô liêm sĩ ; hề không cực khổ, không đôn bọng, thì ngỡ là dễ chịu mà thôi ; chớ không có lo chi là hồ mặt làm tù ; trách thân mang tội ; là đều khuy thể nhứt thân ; (nghĩa là làm vác mình thua kém người là đều làm nhơ nhục của thân sanh mình. Chớ

chi mà rõ, thì kìm thể tránh tội lệ, lập tâm làm đều phải ; có lý nào mà hư thân, hại tiếng cho đặng. — Những các đều đó, về phần các vị đại nhơn, ra công ơn cho người một xứ, một nước cùng người, làm ơn phân trần cắt nghĩa, một ngày một ít, nhiều ngày nhiều lần ; người ít trí nghe quen lời dạy, sao rằng phải, sao rằng trái ; như vậy thì, một ngày thêm, thì người bôn-quốc mới đặng biết thêm, thông thêm. Chớ như ai lo cho no phần nấy, thấy quấy không nói chi ; dè mà chê thâm chê lên, cười thâm, ngạo lên, có ích chi đâu ? Vậy mà bịnh sái của trưởng đã như vậy thường có vậy ; lại đi nở trách mấy bợn vô phước không thông, không hiểu, không ai ra công nói giùm, dạy giùm ; mà lại có dư công chê cười nhạo bím rằng : dân ngu, dân điên, dân dử, vô phép, vô lễ, vãn vãn. Ấy đó, các vị Đại-nhơn xem đi xét lại cho chí lý, lời ta luận rằng : dân mà giữ thói tục, khờ khùng, điên quấy, là tại thượng bất năng giáo, hạ tất ngu ngoan. Vậy ta chịu cúi đầu xin hết tiếng, với các vị quan trưởng

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

cùng mấy bực có quyền thế, nói chuyện ích lợi chung, hãy ra công dư, lựa lời có ích, thường khuyên lơn, các nghĩa dạy bảo kẻ dưới, lúc nào nó làm sai làm quấy ; zọt lần không nghe, hai lần cũng không, đến ba lần cũng có lý nghe. Nhược mà cứng đầu nặng cổ ; thì lấy phép chánh trị mình rằng dạy phạt tạ hoai ; thì ngu dân

mới đặng nhờ đó mà mở mang tánh trí ; sau ấy nên danh cả nước, khỏi mang khờ quê với người nước lạ. Ấy là một đều ích lợi chung lớn lắm đó.

Người mà nhiều trí xét sâu xa,
Gắng sức làm cho lợi nước nhà.
Trên vững thì trên che đỡ dưới,
Dưới nhờ công đức sửa lòng tà.

Chủ-bút NINH.

KHUYẾN HỌC HỘI

Kỳ nhóm ngày thứ năm 10
Août 1916.

Ông Nguyễn-minh-Chiêu, đã từ chức Thủ-bổn trong hội, vì lẽ chẳng bao lâu nữa ngài sẽ thiên bô đi xa.

Ông Nguyễn-minh-Chiêu này làm chức thơ toán tại đình Hiệp lý, lãnh chức Thủ-bổn khuyến học hội từ năm 1907 cho đến năm 1910 và từ năm 1912 cho đến ngày nay. (Trong hai năm 1911, 1912 ngài có việc nhà, M. Trần-quang-Nghiêm thế lực.)

Lần tay đếm đã bảy năm dư, ngài rất có công với cuộc giáo hóa của hội.

Ngày nay hội cai quản «Khuyến học» không lẽ ép vồng người đã có công công với hội lâu năm, nên phải định cho M. Trần-quang-Nghiêm tạm lãnh chức Thủ-bổn ; đợi đến cuối năm, đại hội sẽ bảo cử người khác.

M. Hóa lãnh tạm chức «Thủ-thơ viện» thế cho M. Trần-quang-Nghiêm.

Hội cai quản lại định phải đem bạc của hội «Khuyến học» mà gởi cho nhà Bản Hồng-kông thượng hải. Mỗi khi lãnh bạc thì phải có chánh chủ hội là ông Bùi-quang-Chiêu và Thủ-bổn ký tên chung.

DI SỬ THUYẾT

Đời Nguơn, có quan Võ, chức tham tướng, như Vệ-húy đời nay, tánh ưa sát, dùng một nàng kỹ-nữ, sắc đẹp lắm ; lúc lãnh mạng vua, di thú, đem người ấy theo, và có đem người anh con nhà

bát theo, vì người này ngay thật, giùm giúp quan võ ấy đã lâu ngày, tin cậy lắm. Lúc vua đời quan Vệ-húy ấy hồi trào ; khi ra đi, giao nội việc quan và việc trong nhà cho anh gin giữ, đặng

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

hết thấy lớn nhỏ đều phải vâng lời anh ấy, như là quan võ có ở nhà. Đi rồi, nàng kỵ-nữ, muốn đi xem hát chơi, cũng có ý ngựa quen đường cũ. Nhân mà người anh chồng cấm không cho đi. Chị ta nghĩ, nếu mà mình muốn thung dung tiết chỉ một chút ấy ấy, là việc quen của mình, thôi để dùng thí mật, mà như con rui chơi cho vui, kéo tình nhân đi khỏi, bắt quá đi chơi ngoài đường cũng là như vậy, như vậy. — Liệu rồi mới mất tính liết nháy, đáng sắt đồng đưa, chẳng dè người chánh trực, không thêm, ưỡng công hoa phoi nhụy. Hồ thẹn, chờ chồng về, mới mét lại với chồng, rằng lúc đi khỏi, tin anh, ở nhà anh sanh lòng ghen nguyệt trên hoa, sợ xấu hổ, không chịu, ảnh lại hăm, chửi ông về ảnh bầm rằng tôi muốn đi dạo xóm xem hát cho ông giận tôi — Tuy mét như vậy, mà quan tham-tướng không nghe, mà cũng không cãi, dè coi quả không. — Thường thường, Át-kỵ đa trá. Kỵ-nữ lòng át độc, nhiều việc đã dôi. Bữa kia quan Đạo-dài, như quan huyện đời nay, mời Vệ-húy ấy uống rượu, ở nhà nàng kỵ-nữ, dụng kế giết người anh chồng đó — Nàng đã đau bảo kẻ ở mời anh chài mạch — người có tánh ngay, thường hay lơ dĩnh, ngờ thật, vào xem mạch, thì biết rằng vô bệnh, vì anh ta làm thuốc hay; vội vàng trở ra, vừa khỏi cửa phòng thì gặp quan tham-tướng về. — Thấy vậy thì quan ấy mới tin lời con thiếp yêu đó nói thật — Giận căm căm, quên

công của anh đã lâu, quyết chẳng dung tình, bảo quân đem anh trị đòn, rồi đuổi đi. — Phần như người chịu oan khức này, mình tuy ngay, mà bị kẻ độc, thì biết sao, bất quá cần rằng nước giận, buồn mới đến nhà bạn thiết là quan Điền-sứ quận Ninh-ba, dặng tờ hết việc oan ức của mình cho bạn rõ — Quan Điền-sứ rõ biết người ấy trung tín, tin lời và an ủi, giải buồn việc rui, phải mang, để cho trời xét. — Nghĩ kỵ-nữ, tuy nó xấu, mà nó cũng biết sợ xấu, nếu dè anh nó ra nói việc quấy nó ra, thì e chúng cười chê, mới trao lời độc địa, bảo phải trừ cho tuyệt, nếu dè anh ra gia tiếng oán, thì mình mang xấu nhiều nữa. — Tham-tướng nghe lời gần bên gối, tiếng ngọt trong phòng, sai quân qua mời anh về, rằng chịu lỗi làm sai. Khuyên đừng giận. — Người anh ngờ thiệt từ bạn ra về; vừa đến thì bị quân lính bắt trói lại đánh loạn đã, lại bảo khoét hai con mắt, chịu đau không xiết, chết, quân đem chôn mắt không ai cáo báo chi. — Cách ít ngày, người bạn hữu năm chiêm bao thấy anh nọ, mình mang vít tích, mắt chẳng thấy đàng, kêu vang, xin bạn cáo giùm. — Thử dậy quan Điền-sứ hồ nghi chưa át, đêm sau cũng thấy như vậy nữa lần này tin thật, làm trạng cáo với quan Tuần-phủ Tích-giang, xin cáo thầy khám luật nghiệm. — Quan Tuần tư công văn cho Thái-tú Ninh-ba thì hành khám nghiệm. Lúc quan và tiên cáo đến, thì Tham-tướng chống ngăn, giao

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

kết nếu không tang án thì vu cáo phản tọa — Điền-sứ chịu hết. — Đào thầy lên quả tang như trạng cáo. Tờ phút đến quan Tuần, biểu tấu traò dinh định án xử trăm Tham-tướng, thác họng kỵ-nữ. Châu ôi! Người đời xem xét

cho kỹ, thấy như vậy có sợ không? Hãy dè dặc cần thận, chớ khả tin lời quấy, mà làm sai việc đời. Miệng rắn độc còn thua, lưỡi ác phụ thật dữ.

Chủ-bút.

CÔNG VĂN LỤC

Vi lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 11 Aout 1916:

Ông Trương-ngọc-Báu, Phủ hạm nhứt, mới phục chức, nay bỏ đi tòng-chánh quan Tham-biện chủ quận Hatien dặng giúp việc tại tòa-bổ.

Thầy Trần-văn-Anh thơ-ký thí sai hạng nhì giúp việc tại Hatien, nay bỏ đi tòng quyền quan Tham-biện chủ quận Gocong thế cho Thầy Huỳnh-văn-Thư bỏ đi nơi khác.

Vi lời nghị quan quyền Nguyên-soái Nam-kỳ đề ngày 14 Aout 1916:

Thầy Nguyễn-văn-Phẩm thơ-ký thí-sai hạng nhì thuộc chánh-ngạch Nam-kỳ, nay cho đi tòng quyền quan Tổng-thống Đông-dương toan-quyền đại-thần.

Vi lời nghị quan quyền Nguyên-soái Nam-kỳ đề ngày 16 Aout 1916:

Tên Đoàn-văn-Sung được lãnh chức đi giầy thuộc chánh-ngạch Nam-kỳ và bỏ đi giúp việc quan Cai-quản sở Tân-đào và Giáo-nghiệm-nhơn-thần, thế cho tên Trương-văn-An qua đời.

Tên Langsi-Blansancade được lãnh chức biện-tây hạm tư sở Tuần-thành.

Có lịnh quan Quản-lý sở Ngân-kho Đông-dương đề ngày 10 Aout 1916:

Cấp-bằng cho thầy Nguyễn-văn-La làm thơ-ký thí-sai hạng tư sở Ngân-kho Đông-dương, thế cho thầy Trần-văn-Phú, thơ-ký thí-sai hạng nhì đã xin thôi.

Vi lời nghị quan quyền Nguyên-soái Nam-kỳ đề ngày 20 Aout 1916:

Thầy Phan-thanh-Nhân có cấp-bằng tốt nghiệp được lãnh cấp-bằng làm giáo-tổng, lương đồng-niên là 120 đồng và bỏ đi tòng-chánh quan Tham-biện chủ tỉnh Biehoa.

Vi lời nghị quan quyền Thống-sứ Nam-kỳ đề ngày 7 Aout 1916:

Sở giáo-huấn Nam-kỳ kể từ ngày 14 Juillet 1916:

Thầy Lương-ngọc-Huỳnh chánh giáo-thọ hạng nhứt được thăng lên chánh giáo-thọ trật ngạch; Thầy Võ-văn-Hình và thầy Huỳnh

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

văn-Toan, chánh giáo-thọ hạng nhì được thăng lên chánh giáo-thọ hạng nhất ;

Thầy Nguyễn-văn-Mai và thầy Huỳnh-văn-Mới chánh giáo-thọ hạng ba được thăng lên chánh giáo-thọ hạng nhì ;

Thầy Lê-văn-Sang, thầy Trần-văn-Giang và thầy Trương-văn-Danh giáo-tập thiết thọ hạng nhì được thăng lên giáo-tập thiết thọ hạng nhất ;

Thầy Nguyễn-văn-Ngự, thầy Trần-văn-Lâu kêu là Cây, thầy Đinh-văn-Long, thầy Trần-văn-Thiệt và thầy Nguyễn-bửu-Tài giáo-tập hậu-bồ hạng nhất được thăng lên giáo-tập thiết thọ hạng ba ;

Thầy Nguyễn-văn-Luông, thầy Nguyễn-văn-Hồ, thầy Nguyễn-văn-

Lộc và thầy Nguyễn-thanh-Nhơn giáo-tập hậu-bồ hạng nhì được thăng lên giáo-tập hậu-bồ hạng nhất ;

Thầy Trần-văn-Giám, giáo-tập hậu-bồ hạng ba được thăng lên giáo-tập hậu-bồ hạng nhì ;

Thầy Dương-văn-Mau giáo-tập hạng tư được thăng lên giáo-tập hậu-bồ hạng ba ;

Thầy Lương-đình-Viện chánh nho-giáo hạng ba được thăng lên chánh nho-giáo hạng nhì ,

Thầy Nguyễn-duy-Dương nho-giáo nhì hạng được thăng lên nho-giáo nhất hạng ;

Cô Nguyễn-thị-Ngà và cô Lâm-thị-Vân huân-nữ lương đồng niên là 240 đồng nay thăng lên huân-nữ lương đồng niên là 300 đồng ;

NGỌNG NGÂM THO'

Thằng Mù, thằng Ngọng nhà ở cách vách. Ngọng tuy nói không sữ mà hay nói, o-ẹ tối ngày. Mù nghe thét mỗi tai, mệt trí, giận cầm gan.

Đêm kia, Mù ngâm một bài thi từ-tuyệt, kêu ngạo ngọng chơi.

Thi như vậy :

*Chúc cho chú Ngọng lười thêm lời,
Trặc-họng thương thay, đũa ít-oi.
Canh vẫn, tình dài, lo o-ẹ,
Tuồng là òch quệch, dợm đi soi.*

Ngọng nghe tức mình, nghĩ thẳng đui xác-xược, ngụ ý, hòa một bài,

rồi cất giọng ngâm-ngà trả lời cho Mù. Ngâm rằng :

*Giận ai nhên-nhỏi ắt hỏi-lời ?
Hát hí bên hè chẳng hay-oi ?
Nhêu ả hề-gian ui hết chọi,
Hết ai bán iên, hết ai hoi :*

NGHĨA LÀ :

Giận ai nên-nỗi mất thời-lời ?
Hát thí bên hè chẳng thấy coi.
Nếu cả thể-gian dui hết trội,
Hết ai bán kiến, hết ai soi.

PHÁT-VĂN.

Hội đồng quản hạt

Ngày thứ sáu, mồng 8 tháng chín Langsa này, hội đồng quản hạt sẽ nhóm đại-hội.

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon.— DEMANDER CATALOGUE.

CHUYỆN ĐỜI XƯA

Vợ vua Vương-Quý, tên bà Thái-Nhậm, bà này tánh ý ngay thẳng, giữ gìn đức hạnh, thờ chồng hiền và thuận, không kiêu căng ; lúc bà có nghén, mắt không xem đồ hung dữ ; miệng không nói tiếng gian tà dâm loạn ; đứng ngồi chính đĩnh không đeo chuông xiên ; tối gần ngủ, bảo quan mù mà hay chữ, đọc sách cho bà nghe. Sau bà đẻ con là vua Văn-Vương, từ xưa đến nay, ai mà có đọc sách thánh hiền, đều rõ biết tên vua Văn, là một vị thánh quân, hiền triết lắm. Vua này từ bé, bà Thái-Nhậm là mẹ, dạy một thì ông con biết trăm. Bởi vậy cho nên người quân tử đều khen bà Thái-Nhậm biết dạy con từ ở trong lòng mẹ ; chẳng những không xem vật xấu, chẳng thốt tiếng tà, mà thôi, mà

lại thết xắt méo vụn vẫn không ăn, trái chiều xiên xéo không ngồi, ra cửa không đi một bên, mỗi mỗi đều ra ngay, chịu thẳng mà thôi, như vậy nên sanh con thông minh trí lược, trung chánh nghĩa nhơn, cũng là nhờ mẹ, lúc mang mền trong mình, mà rõ biết phép giáo thai.

Vậy khuyển đời nay, ai mà muốn cho con biết đạo, học thông, thì lúc vợ có thai, chồng phải nhất vợ cho nhớ, cách giáo đó, thì họa may sanh con hiền triết đặng, người trong nước cũng trông bà nhờ cậy.

*Cầm vật theo lòng lúc trẻ non,
Có thai phải giữ nét vuôn tròn.
Khuyển đừng tập tánh hề gian vậy,
Sau ắt sanh con lắm chẳng khôn.*

Chủ bút.

THẦY CHÙA DỪ'

Trào trước tại chùa Trại-binh, ở sông Thạch-hồ ; trong chùa giàu lớn, xung quanh chùa cất thêm đư hai mươi hai căn nhà, mỗi nhà đều có phòng kín, trong phòng chứa đờn bà con gái nhan sắc đẹp dễ lắm. Ông Trần Hoảng-Muru làm quan Tuần-phủ tỉnh ấy ra lệnh cho Tri-phủ Tô-châu xét chùa ; lúc đến xét thì bắt ra đặng hai mươi lăm người mỹ nữ ; người con nhà giàu, kẻ ở kỳ-nữ, hết thầy đều giao trả về quê hương,

trị tội các lão sãi, có cơ quấy đó. Rồi năm sáu năm sau, cũng chùa ấy, bày ra đàng thuyết kinh, thiên hạ đua nhau đến nghe, mà đờn bà con gái mặt trắng mày xinh mới đặng lên giảng. Lúc thuyết kinh, thì có một người con gái nhà giàu đi với mẹ, mà vẫn nhà này, lòng thành nên đến chẳng có ý tà dâm chi, thường là nhà danh gia lương thiện ba đời, ở trong xứ đặt tên riêng là từ bi. Trong lúc nghe kinh người

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon.— DEMANDER CATALOGUE.

con gái mặt thất sắc, năm tay mẹ bảo xuống giàng cho mau; mẹ không biết cãng có chi, cứ việc theo con đi xuống, ra khỏi chùa, mẹ hỏi con. Con sợ chỉ, mà dớn dặt vậy? Người gái thưa: Tôi thấy trên giàng, mỗi người đều có một con quỉ đứng một bên, cầm gương để kẻ dưới cõ. còn phần mẹ với tôi, thì không chi, nên tôi sợ, xin mẹ xuống mau. Nói vừa dứt lời nghe la in ỏi, ngó ngoài đỏi

lại, thì thấy giàng sập, nào là thầy át-tăng, nào là đám phụ đều chết hết, kẻ dập đầu, người gẫy họng.

Xem coi cho kỹ; thiện át đáo đầu chung hữu báo, cao phi viên tâu đã nang tàng. Chớ có tin chõ chùa mà dõn đặng; không có quỉ sao? Nếu có quỉ thì sãng thần trừng trị. Khuyên thiện nam tín nữ, chớ khá mền át-tăng, lựa tăng nào mà thật tu tri; nếu mà không lựa, có thuở sập giàng phải chết đó.

TÌNH SỬ THÍCH NÔM

TÍCH LÁ-THẨM (đỏ)

Đời Đường vua Hi-tôn, có người Vu-Hựu ngày kia đến bến Ngự-câu chơi, thấy trên mặt nước một cái lá héo đỏ, vớt lên, lật coi, thấy có bài thơ như vậy:

*Lưu thủy hà thái cập,
Thâm cung tận nhật nhàn.
Ẩn cần tạ hồng điệp.
Hảo khí đào nhưn gian.*

Nôm:

Nước ôi! Nước chảy cho mau,
Thâm cung ta luôn chao-vao
[nhóng chờ.
Ẩn cần lá-thẩm nhận đưa,
Nhơn gian mau đến...

Vu-Hựu lượm một lá đỏ khác, cũng làm một bài thơ thả xuống dòng nước, lá này trôi trở lại, có Hàng-túy-Tần là người đã làm bài thơ trước lượm đặng mà cất.

Sau Vu-Hựu đến ở đậu nhà Hàng-Vĩnh là chú Túy-Tần. Gặp

lúc Vua thả cung phi ra, Túy-Tần về nhà chú, chú bèn gả cho Vu-Hựu.

Đến lúc động-phòng Túy-Tần mở rương ra, Vu-Hựu thấy lá mình để thơ khi trước lấy làm lạ. Bèn đem lá của mình đã được ra, vợ chồng đều mừng-rỡ, nói: « Duyên nợ đôi ta đây, trời đã định ». Rồi vợ chồng làm một bài thơ tạ cái lá-đỏ:

*Nhiệt liêng giai cú tùy lưu thủy,
Thập tải u-tư mãn tồ hoài.
Kim nhật kết thành loan-phụng lữ
Phượng tri Hồng-diệp thị lương*
[mai.

Nôm:

Thơ hay liêng họa thả dòng sông,
Ái truất mười năm bận biếu lòng.
Mới biết ngày nay loan-phụng hiệp,
Là nhờ lá đỏ chánh mai dong.

Kim-Kiều có câu:

Dấu khi lá-thẩm chữ hồng,

Nén chãng thì cũng tại lòng mẹ

[cha.

Đặt chữ lá-thẩm là do nơi tích này.

Trần-phát-Văn.

LOẠI TÌNH CẢM

Đời Đường, người Nghiêm-quyên-Phu ở với vợ là Thận-tam-Sứ mười năm không con, Quyên-Phu tính để Tam-Sứ ra, cưới vợ khác kiếm con nối hậu. Tam-Sứ hay đặng làm bài thơ than thân-phận rằng:

Đương thời tâm-sự dĩ tương
[quang,

Vô tán vân phi nhiệt hương gian.

Tiền quỏi chính phạm tùng thủ

[khu,

Bất kham trùng thương Vọng-
[phu san!

Nôm:

Đôi lòng xích mích kể từ đây!
Một phúc mưa ngưng từ-tán mây.
Bướm chích thương, thối về xứ cũ,
Vọng-phu hết kể gởi niềm tây.

Quyên-Phu đọc thơ, cảm tình thối lình để vợ, thương nhau hơn trước.

Ngô-thành-Tâm.

DU HÍ TRUYỀN

CHUYỆN CHÁNG GIA-ĐI

(Tiếp theo).

Đang lúc ấy có một tay Bác-sĩ mới làm rồi mười ba quyển sách nói về bổn-tính, căn-cội của loại Phụng-hoàng, nay nghe nhà Gia-Đi có điều dị-nghị Phụng-hoàng như thế, thì lấy làm giận, bèn đến mà cáo với thầy-cả Dê-Bô là người rất mê-mãng đều dị-doan, lại ngu lỗ vô cùng. Bởi ấy khi Dê-Bô nghe Gia-Đi dám dị-nghị đến Phụng-hoàng, là con linh-diều, thì muốn bắt Gia-Đi, rồi lấy cây nhọn lụi ngang mình mà tế mặt Trời và niệm kinh cáo lỗi với vị Thiên-văn-gia-thĩ-tồ cho khỏi mích lòng người. Song nhờ có Ca-Đô là bạn thiết của Gia-Đi, khi hay tin ấy bèn vội vã đến ra mặt thầy-cả Dê-Bô mà thưa rằng: « Tôi hằng kính lạy mặt trời và linh-

điều Phụng-hoàng luôn, vậy xin đừng chỉ-tôn khoan làm tội Gia-Đi đã; vì Gia-Đi quả là thánh sống trong đời; và hằng nuôi Phụng-hoàng và chẳng hề dám ăn đến bao giờ; chớ người đi cáo Gia-Đi ấy vẫn là tay lạc-dạo lộng-ngôn! nó dám nói rằng: Bả h thổ là thú chửa chẻ hai chớ không phải hung-tần liền móng đầu ». Dê-Bô khi nghe vậy bèn vô đầu sói mình mà nói rằng: « Vậy thì phải lụi Gia-Đi về tội nghị luận linh-diều, còn lụi thẳng nợ về tội phạm đến Bạch-thổ. » Ca-Đô thấy mình thua trơn không nên việc, bèn đem một nàng hầu-xinh của mình mà dâng cho thầy-cả ấy, thì tức nhiên muốn việc đều xong, chẳng ai bị hình cả. Gia-Đi khỏi tội rồi bèn than

Pharmacie principale G. RENOUX

Place du Théâtre, Saigon.— DEMANDER CATALOGUE.

Pharmacie principale G. RENOUX

Place du Théâtre, Saigon.— DEMANDER CATALOGUE.

ràng : Trong cõi trần này thật chẳng hề làm thế nào cho yên ổn đặng, cho đến những vật vô cơ vô hình nó cũng hại ta đặng. »

Từ đây Gia-Đi chẳng chịu giao-du với bọn đa-văn quân-kiến ấy chỉ nữa cho sanh nhiều chuyện ; người lại lựa những tay lương-thiện trong thành Bá-hĩ-long cùng những đờn-bà hiền-đức mà đãi-dàng thường bữa ; nhiều khi chuyện văn rất vui rất khoái ; từ ấy những nhà danh-vọng thế-gia hằng tới lui với Gia-Đi mãi-mãi ; vì Gia-Đi tánh tình thuần-hậu, dầu cho việc chi chẳng biết cũng không háo thắng mà cãi-cọ cho mịch nhau, cho nên ai cũng phải ưa, ai cũng phải mến. Ấy là : *Môn nội hữu quân-tử, môn ngoại hữu quân-tử chi.*

Ngang nhà Gia-Đi có tên A-ri-Mai ở đó, người này tánh tình độc-ác, mày-mặt cộc-cần. Lại hay ngạo vật khi người và quạ-quọ vô cùng. Cách xử thế mỗi người đều ghét, vì vậy va cũng chẳng ưa ai cả. Tuy va giàu có lớn, chớ chẳng ai thêm léo cẳng đến nhà, duy có ít đũa thù-phụng tiểu-nhơn nó năng lai vãng mà thôi. Ấy là : *Môn nội hữu tiểu-nhơn, môn ngoại hữu tiểu-nhơn chi.*

Mỗi buổi chiều ghé qua nhà Gia-Đi hằng thấy nhộn-nhàn xe ngựa kẻ tới người lui, lại hằng nghe tiếng ngợi khen Gia-Đi bữa bữa, thì anh ta ghét cay ghét đắng Gia-Đi. Có nhiều khi Gia-Đi không mời thỉnh mà va tức mình cũng lết đích qua đại, rồi a vô ăn uống như mọi người ; tuy là không ai nói chi, vì va là tay

giàu-có ; song cứ mỗi lần va đến, thì cuộc đang phấn-chấn vui cười, bỗng hóa ra buồn tanh lạc-nhách. Bữa nọ va viết thiệp, mời người đờn-bà kia đến dự tiệc nhà va, người đờn-bà ấy đã chẳng đi thì thôi, lại còn đến nhà Gia-Đi mà yến-ẩm. Ngày khác nữa va với Gia-Đi đang đứng trò chuyện cùng nhau trong đèn, bỗng có một vị thượng-thor vừa đi ngang qua đó gặp Gia-Đi, thì vội vã mời người đến dự tiệc chiều bữa ấy, mà chẳng thèm nói động tới A-ri-Mai. Bởi vậy A-ri-Mai lấy làm xấu hổ vô cùng, và cố oán Gia-Đi đến đều ; từ ấy hằng có lòng tìm mưu hại Gia-Đi cho bỏ ghét. Mà thường theo lời sấm của Thiên-văn-gia-thĩ-tử thì vậy : *Cái dịp làm hại người thì trọn ngày gặp đặng trăm lần, còn cái dịp làm phúc làm lành thì trọn năm khó gặp hai lần.* (Thiện cơ nan ngộ, ác niệm dị manh). Bởi ấy người muốn hại người thì nào có khó vậy ?

Ngày kia A-ri-Mai đến nhà Gia-Đi thì nhằm lúc Gia-Đi đang đi dạo ngoài vườn với hai vị bằng-hữu và một người đờn bà mà đàm luận đều này lẽ nọ, cho tiêu-khiến ngày giờ, chớ chẳng ý chi lạ nữa. Nói giông-dải một hồi lại sang qua việc Đức vua mới đi bình đặng nước chư-hầu kia, mà thẳng trợn khải hoàn. Gia-Đi bèn khen ngợi. Đức vua vô cùng, vì cang dăm trí mưu đủ lẽ, mới kéo binh ra dả dẹp đặng nghịch thần. Người đờn-bà đi dạo với Gia-Đi đó cũng ngợi khen vua là kỳ tài trong thiên hạ. Gia-Đi thấy vậy bèn vội vã lấy giấy

mực mà làm bài tứ-tuyệt tặng Thiên-tử chơi. Khi làm rồi thì liền đưa cho người đờn bà ấy xem. Hai người khách đờn ông thấy vậy cũng đời coi, song Gia-Đi chẳng muốn, vì nghĩ rằng thi làm bất cập như thế có hay ho chi, mà phòng cho nhiều người coi ; nghĩ vậy Gia-Đi bèn xé bài thi ấy làm hai mà liện trong đám hoa hường kia, là có ý chẳng ai còn lượm đặng nữa. Bỗng chốc đám mưa tro sa xuống, cả thấy đều mau lui bước vào nhà ; duy có lão A-ri-Mai thì còn lợc-đục ở ngoài vườn, là anh ta tìm tâm, quyết kiếm cho đặng bài thơ ấy mà coi Gia-Đi nói gì cho biết. Dè đâu áo soát hồi lâu, bèn kiếm đặng một mảnh trong cái miếng giấy của Gia-Đi đã xé hai hồi nãy đó. Thật là vận bĩ của Gia-Đi tới nữa, nên khiến cho anh ta xé miếng giấy ấy, tuy mất hết một khúc, mà còn trọn nguyên vẹn ; vả hồi làm thi là thi ngôn, có ý chớ vị chư-hầu nọ sao lại phàn vua, và khen vua tài đức đủ đều ; dè đâu đến chừng xé thì xé rách tụn, cứ mỗi câu mất hết hai chữ, thành ra còn một bài tứ-tuyệt ngũ ngôn ; lại nếu đọc cái khúc ngũ ngôn này thì quả là mắng vua, chớ chẳng ý khen chút nào cả. Vậy khi A-ri-Mai lượm đặng miếng giấy rồi, thì lật đặt dờ ra coi bỗng thấy bốn câu như vậy :

*Nay dè một trò cười,
Bình đao luôn hại đời.
Chín trùng như thế ấy,
Chẳng đặng ở ngôi trời.*

A-ri-Mai đọc rồi thì lấy làm đật chí vô cùng, vì nay đã gặp dịp mà làm hại một đấng tài-ba đức-hạnh rồi đó. Bởi ấy A-ri-Mai vội vã đến cáo cùng lịnh Thiên-tử đều làm thơ phạm thượng này ; triều đình xét kỹ thì quả là chữ của Gia-Đi, nên bắt quách chàng ta với hai người bạn-hữu cùng người đờn bà nọ mà hạ ngục ráo. Cách chẳng bao lâu tòa đã lên án, chớ chẳng cần tra hỏi chi Gia-Đi, vì chứng cứ đã rõ ràng, còn chi mà phải hỏi nữa. Bữa bữa Gia-Đi bị dẫn ra giữa tòa mà nghe chúng kêu án trăm-quyết mình, thì A-ri-Mai lại bước đến gần mà ngạo Gia-Đi rằng : Thi phú gì đã dờ lại nói bậy vậy ? Thi Gia-Đi chẳng hề đáp lại, và cũng không buồn về sự chúng chê mình văn-chức non-nớt ; song buồn là thỉnh không mà bị tử-hình vì tội khi quân, lại làm cho một người đờn-bà và hai bạn vô-tai mà liên-lụy. Lại tức vì luật đời ấy hề rõ tang-tịch rồi, thì chẳng cho phép phạm-nhơn đối nại chi cả. Đến ngày xử bèn dẫn Gia-Đi ra pháp-trường đi ngang mấy đám người, thì ai nấy đều chổng mắt coi chớ chẳng hề dám thở than chi cả, duy có trong thân-tộc của Gia-Đi thì cả thấy đều buồn, vì cái gia tài lớn của Gia-Đi thì chẳng có một ai đặng hưởng cả, bởi án tòa đã xử ba phần nhập công khổ, còn một phần thì cho người đầu cáo là A-ri-Mai mà thưởng công.

(Sau sẽ tiếp theo)

Pharmacie principale G. RENOUX.

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

Pharmacie principale G. RENOUX

Place du Théâtre, Saigon. — DEMANDER CATALOGUE.

NÔNG-CỔ MÍN-PHẨM

Lục tỉnh khách lâu

Xưa là Lục-tỉnh-khách-sạn ở trước ga xe lửa Mỹtho-Saigon, ngày nay đã dời lại góc chợ mới Saigon đường Espagne số 84 và 92, có phòng rộng rãi và sạch sẽ tiếp rước khách quý.

Nơi tiệm có bán đèn dầu lửa, đèn dầu xăng nhiều kiểu nhiều hạng, lại có bán bóng đèn khí để dùng tại Saigon, Chợ Lớn, Mỹtho, Cánhơn, Namvang, và bán giầy chộp và các đồ phụ-tùng về việc đèn khí.

Tiệm này cũng lãnh soát mà đặt đèn khí.

Quý khách có cần dùng món chi viết thư đến thì chủ-sự sẽ sẵn lòng trả lời.

Viết thư cho M. Trân-quang-Nghiêm, chủ-sự tiệm này.
Đường và số nhà biên theo trên đó.

Tiệm khắc con dấu

Kính cùng chư quý vị : Tôi có lập tiệm CON DẤU bằng đồng cùng các loại kim-khi khác. Chư quý vị ai muốn dùng kiểu nào, tôi sẽ làm cho vừa ý.

Gravure Artistique et Commerciale

TÀNG-VĂN-PHA

Graveur

SAIGON, Rue d'Espagne N° 52, SAIGON

M. NGUYỄN-THẾ-NGỌC

Marchand de poissons

Ở tại Cầu-ông-lãnh, Sài-gòn

Là người buôn bán chắc chắn. Việc tiền bạc rành rẽ phân minh. Vợ chồng lo lắng và gìn giữ cho các lái lãn hời. Có bán hàng tàu tốt và giá rẻ.

Các lái nào tới một lần thì đi chỗ khác không dặng, vì hai vợ chồng đều vui vẻ và ngay thật.

Bồn quân.

SÁCH MỚI

Tại nhà in Imprimerie de l'Union có bán sách dạy về sự buôn-bán và toán-mục của M. H. LỢI soạn ra. Bán mỗi cuốn 1 \$ 50, coi sách này hiểu rõ việc mua bán và cách tính toán, theo kim thời. Sách này có giảng nghĩa các thứ hội buôn và có đủ kiểu tờ giao kèo lập hội buôn chiếu y theo luật nhà nước Langsa ban hành ngày 24 Juillet 1867.

Carriage 1000
Paris, le 15 Septembre 1916.

TÀU HƠI

« CA-NỐT »

CÓ KIỂU ĐÈ ĐUA, KIỂU ĐÈ ĐI ĐẠO, KIỂU ĐÈ ĐI LÀM CÔNG VIỆC, SỨC MẠNH NHIỀU BỰC LỚN NHỎ ĐỦ THỨ.

= VỎ BẰNG CÂY GIÀ-TI =

= MÁY QUẦY CỨNG CHẮC =

CHẮC CHẴN — CHẠY MAU — XINH ĐẸP

HẰNG CỦA ÔNG CH. BARDON

ĐƯỜNG PAUL BLANCHY MÔN BÀI SÔ 136.

PHÒNG VIỆC Ở ĐƯỜNG CATINAT

MÔN BÀI SÔ 7 TẠI SAIGON.

CÓ TRẠI ĐÓNG TÀU Ở KHÁNH-HỘI

— HÃY HỎI TẬP SAO-LỤC GIÁ CẢ CỦA HẰNG —

CÁC PHỤ-GIA, ĐIỀN CHỦ, CÓ RUỘNG ĐẤT NƠI MÈ SÔNG, MÈ RẠCH, NÊN XEM LỜI RAO NÀY.